

Вапнярчук Наталія Миколаївна
кандидат юридичних наук,
старший науковий співробітник,
НДІ правового забезпечення
інноваційного розвитку НАПрН України
ORCID 0000-0003-2764-3826

ПРОФЕСІЙНИЙ РОЗВИТОК ПЕРСОНАЛУ – НЕВІД’ЄМНИЙ ЕЛЕМЕНТ НАЦІОНАЛЬНИХ СТРАТЕГІЙ РОЗВИТКУ

У роботі зазначено, що політика професійної освіти повинна розвиватись у рамках гнучких умов і структур для професійної першої освіти та підвищення кваліфікації в усіх сферах професійного життя. Головна мета такої освіти – збереження та розвиток творчого потенціалу людини. Названо основні завдання у сфері професійної освіти.

Ключові слова: ринок праці, освіта, працівник, професійний розвиток, підвищення кваліфікації.

The paper states that the policy of vocational education should be developed within the framework of flexible conditions and structures for vocational first education and professional development in all spheres of professional life. The main purpose of such education is the preservation and development of human creativity. The main tasks in the field of vocational education are named.

Keywords: labor market, education, employee, professional development, professional development.

Сучасне знання щодо загальних процесів розвитку людства знаходиться в стані глибоких інтелектуальних і політичних змін. Прийшло усвідомлення того, що в ХХІ ст. магістральним напрямом економічної і соціальної політики мають стати питання ефективності функціонування ринку праці. Як зазначається в «цілях розвитку тисячоліття» соціально економічний ріст має носити інклюзивний характер та вести до створення продуктивних і гідних робочих місць. Освіта і кваліфікована робоча сила є одним із найважливіших компонентів нового підходу з опорою на ринках праці та їх ефективності [1, с. 4].

Головною метою інноваційної освіти є збереження та розвиток творчого потенціалу людини. Проте сьогодні недостатньо творчості та проектування. Освіта повинна бути пронизана загальнолюдськими цінностями. Для цього перш за все необхідно зробити так, щоб вона розвивала гармонійне мислення, яке базується на поєднанні внутрішньої свободи особистості та її соціальної відповідальності, а також толерантності. Саме ці характеристики особистості сьогодні включені до переліку основних цінностей світової цивілізації, задекларованих у документах ООН.

Упродовж багатьох років міжнародні організації та їх інституції (МОП, ОЕСР, ЄЦРПОН та ін.) провадили аналітично дослідницькі роботи в галузі підвищення кваліфікації кадрів, результати яких покладено в основу керівних політичних документів світової спільноти у поступі до суспільства знань, включаючи вибудову ефективної політики у сфері професійного розвитку виробничого персоналу як невід'ємного елемента національних стратегій розвитку.

В Україні положення, спрямовані на модернізацію державної політики у сфері професійної підготовки і розвитку працівників з метою підвищення рівня їх конкурентоспроможності відповідно до потреб ринку праці, суспільства й особистості працівника, знайшли своє втілення в Законі України «Про професійний розвиток працівників», Положенні про професійне навчання працівників на виробництві, затвердженого наказом Міністерства праці та соціальної політики України, Міністерства освіти науки України, Стратегії інноваційного розвитку України на 2012-2020 роки в умовах глобалізаційних викликів.

При цьому, як зазначають науковці, важливого значення набуває науково-методичний супровід процесів модернізації професійної освіти, що передбачає конструктивне переосмислення вітчизняного досвіду у зіставленні його із зарубіжними, передусім, європейськими аналогами професійної підготовки і професійного розвитку виробничого персоналу [1, с. 5].

Наразі зростає потреба у визначенні тих найважливіших професій, що необхідні для успішного розвитку людства. Пошук єдиних підходів до формування сучасного змісту професійної освіти взагалі

вимагає врахування багатьох факторів, що впливають на цей процес. Це і накопичений у суспільстві сукупний обсяг знань, і наявні матеріально-технічні ресурси, і культурно-історичні особливості розвитку співтовариства.

Політика професійної освіти повинна розвиватись у рамках гнучких умов і структур для професійної першої освіти та підвищення кваліфікації в усіх сферах професійного життя. Для вирішення даного завдання необхідно (а) досить стрімко змінити кваліфікаційні вимоги; (б) впровадити нові технічні засоби навчання та технічне оснащення навчальних закладів у цілому; (в) підсилити теоретичну частину навчання та підвищити його пізнавальну цінність не тільки в навчальному закладі, а й на робочому місці. Це вимагає подолання нестачі висококваліфікованих педагогів, учених і практиків для професійної підготовки фахівців, дефіцит яких є наслідком демографічних змін. Ці висновки свідчать про необхідність широких ініціатив надалі для якісного вдосконалення професійної освіти з боку всіх її учасників і відповідальних осіб. Найважливіші основи майбутнього процвітання економіки та суспільства складає міцна й різноманітна професійна підготовка.

Структурні зміни в суспільстві та в економіці можна здійснювати тільки за допомогою завершального соціально-обумовленого розвитку всіх складових навчання протягом усього життя. При вдосконаленні системи професійної освіти повинні бути створені основи для того, щоб усі люди: розвивали в собі готовність навчатися протягом усього життя; володіли здібностями, необхідними для цього; могли використовувати нові освітні можливості, як у повсякденному житті, так і на роботі.

Як стверджує Ф. Раунер, у процесі вдосконалення професійної системи освіти в напрямі «суспільство, яке вчиться» існує дві мети: (1) посилення інтеграції загальних політичних, культурних і професійних якостей у загальній системі професійної освіти; (2) краща сполучуваність усіх освітніх компонентів змісту та методів. Така єдність цілей є важливим кроком на етапі створення нових кваліфікаційних вимог (перепідготовки, підвищення рівня навчальних компетентностей) [2].

Наразі до основних завдань професійної освіти слід віднести наступні: (а) підсилити цільове використання нових комунікаційних технологій та інновацій у системі професійної освіти та всебічно при цьому підтримувати; (б) розвивати пропозиції, інструментарій і досвід у забезпеченні належної кваліфікації; (в) домагатись доступності загальної та професійної освіти для всіх верств населення; (г) особливу увагу приділяти підготовці й удосконаленню регіональної концепції загальної та професійної освіти; (д) удосконалювати шляхи прийому на роботу та сертифікації професійної компетентності; (е) розробити заходи з ротації кадрів з метою зниження безробіття; (є) підсилити передачу досягнень у професійній освіті та зразкових моделей у систему загальної практичної перепідготовки; (ж) підсилити навчальні компетентності у сфері іноземних мов, так як усе більше професій вимагають знання іноземних мов; (з) вдосконалити продуктивність професійної освіти і навчання, щоб відповідати вимогам ринку праці, які постійно змінюються; (и) постійно змінювати зміст професійної освіти, інфраструктуру та методи, щоб йти в ногу з переходами на нові технології виробництва та організації праці.

ЛІТЕРАТУРА

1. Пуховська Л. П., Ворначев А. О., Леу С. О. Професійний розвиток персоналу підприємств у країнах Європейського Союзу: посіб. / за наук. ред. Л. П. Пуховської. Київ: ІПТО НАПНУ. 2015. 176 с.
2. Кнодель Л. Міжнародне співробітництво Німеччини в галузі освіти. URL: https://osvita.ua/vnz/high_school/1062/

REFERENCES

1. Pukhovska, L. P., Vornachev, A. O., Leu, S. O. (2015). Profesiyniy rozvytok personalu pidpriemstv u krainakh Yevropeiskoho Soiuzu. L. P. Pukhovska (Ed.). Kyiv: IPTO NAPNU [In Ukrainian].
2. Knodel, L. Mizhnarodne spivrobitnytstvo Nimechchyny v haluzi osvity. URL: https://osvita.ua/vnz/high_school/1062/ [In Ukrainian].